

Mellem broccoli og bajere....

- danskerne om alkohol

30. Januar 2018

Den Nationale Alkoholkonference

Anders Hede

Forskningschef – TrygFonden

1. Alkoholkulturen – har vi et problem, når vi nu selv skal sige det?
2. Og hvad – om noget – bør der politisk gøres ved det?

Primært baseret på fire undersøgelser

08

09

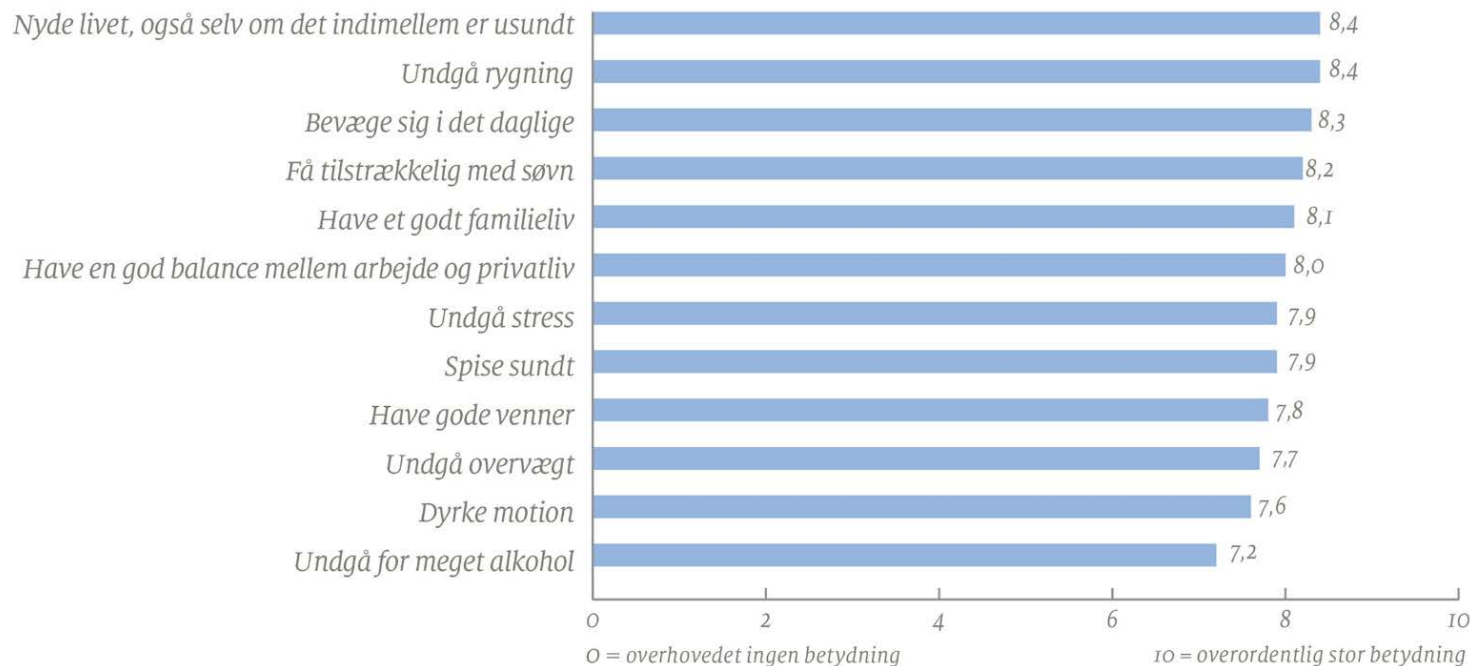
12

17

At nyde livet og undgå rygning har størst betydning

“Hvor stor eller lille betydning har følgende faktorer efter din opfattelse for en sund levevis?”

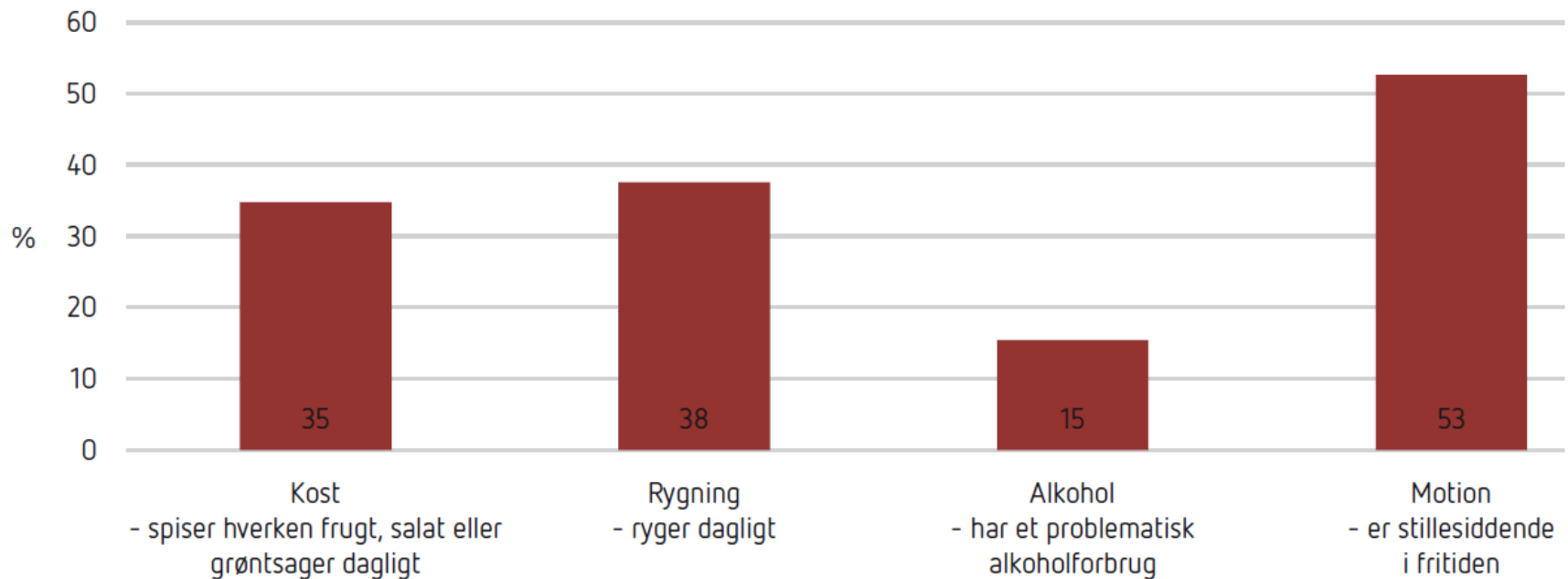

FIGUR 1A — At “nyde livet, selv om det indimellem er usundt”, og “undgå rygning” er de faktorer, danskerne tillægger størst betydning for sund levevis.

NOTE — $n = 5.029$; “ved ikke”-svar udgør 1-6 pct. og indgår ikke i gennemsnitsberegningen. Figuren viser danskernes vurdering af faktorernes betydning på en skala fra 0 til 10, hvor 0 = “overhovedet ingen betydning”, og 10 = “overordentlig stor betydning”.

KILDE — YouGov for TrygFonden og Mandag Morgen.

Figur 8.1 Andel, der ønsker at ændre sundhedsvaner, blandt svarpersoner, der hverken spiser frugt, salat eller grøntsager dagligt, der ryger dagligt, der har et problematisk alkoholforbrug eller er stillesiddende i fritiden. Procent

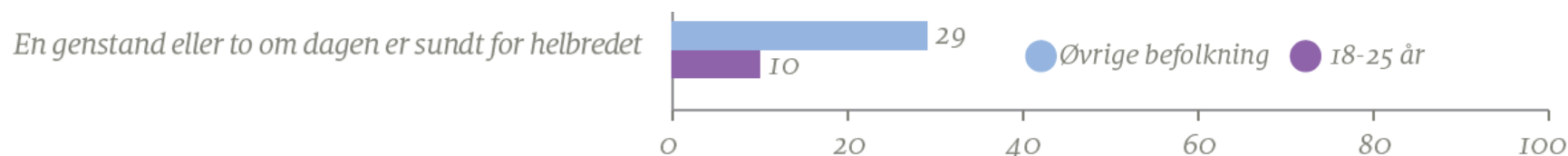

SIF: KRAM-undersøgelsen i tal og billeder, 2009

Få ved at **stort alkoholforbrug** er en risikofaktor for kræft, infektioner, stroke etc.

Helbredseffekter knyttes folkeligt sammen med afhængighed: skrumpeliver, alkoholpsykoser, alkoholforgiftning og død. Udbredt viden om at mange dør af druk.

Og 15 pct. af befolkningen (2008) oplyser, at de i "høj" eller "meget høj grad" er bekymrede i hverdagen over deres eget alkoholforbrug.

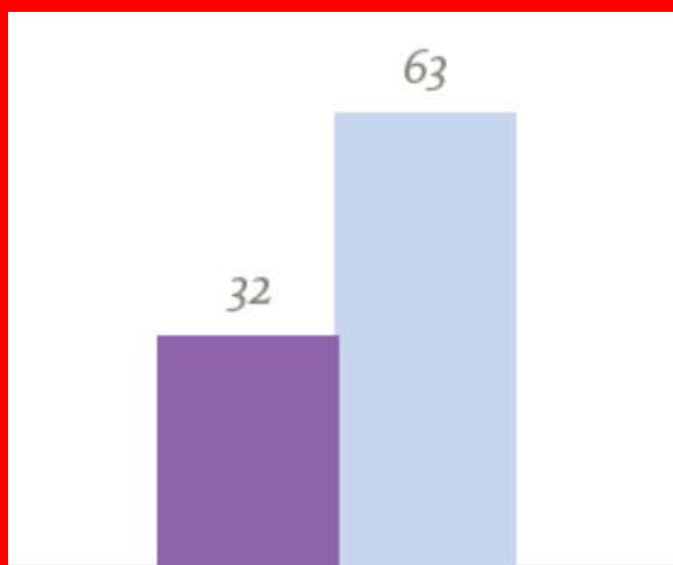
FIGUR 3J — Over halvdelen af de 18-25-årige mener, det er svært at være en del af det sociale fællesskab på uddannelserne uden at drikke.

NOTE — 18-25 år: n = 801; øvrige befolkning: n = 4.228-4229. Figuren viser den procentdel, der har svaret "delvis enig" eller "helt enig".

KILDE — YouGov for TrygFonden og Mandag Morgen.

● Ja, en enkelt gange / flere gange / ofte

● Nej, aldrig

Har du nogensinde været
bekymret for et barn, du
kender, på grund af
forældrenes alkoholforbrug?

MM | Passiv druk

Andel, der en enkelt gang eller flere gange har oplevet følgende sociale skadevirkninger af andres drikkeri. Pct.

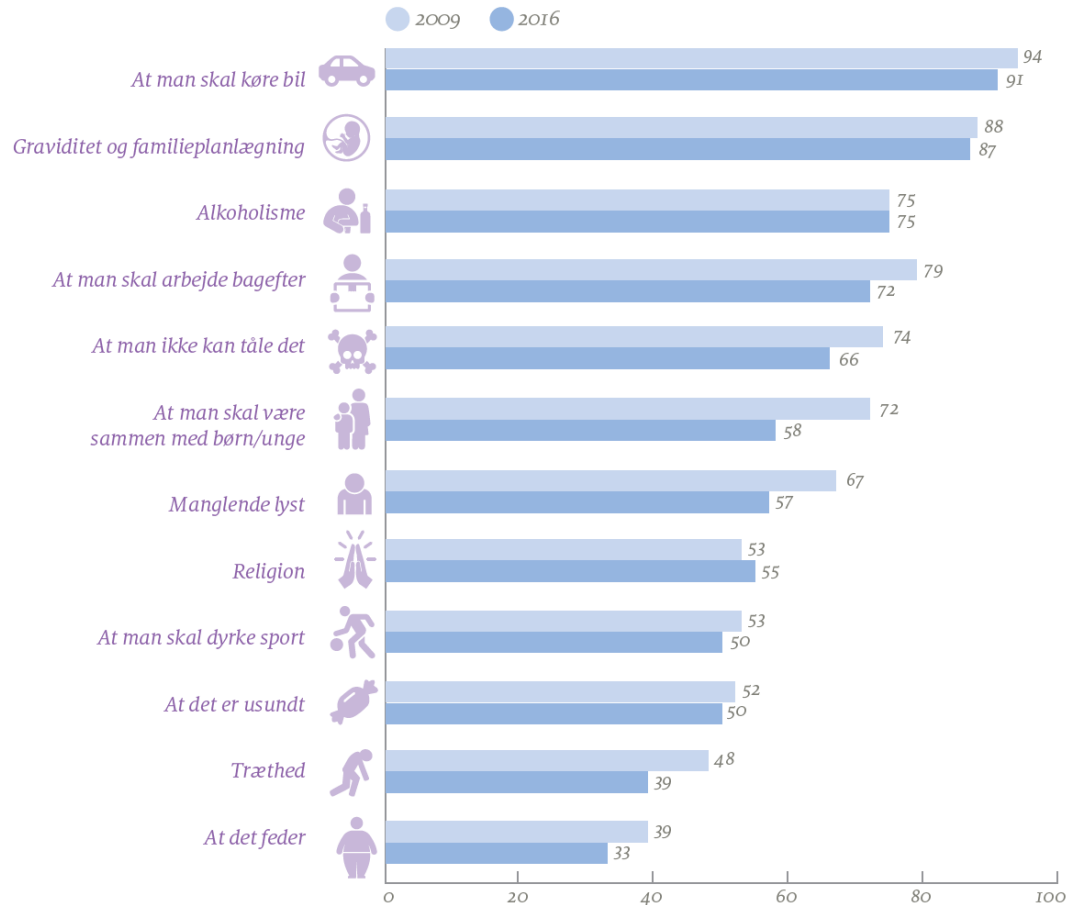
Figur 2: Kun 7. pct. af danskerne har aldrig oplevet nogen af de nævnte sociale skadevirkninger.

Kilde: YouGov Zapera survey for Mandag Morgen og TrygFonden, 2009.

Note: Svarkategorierne 'nej, aldrig' og 'ved ikke' er ikke vist. 'Ja, flere gange' dækker over kategorierne 'ja, ofte' og 'ja, flere gange'.

Svært at takke nej

“Hvilke begrundelser for ikke at drikke alkohol mener du er acceptable i samfundet? Du kan markere flere svar.”

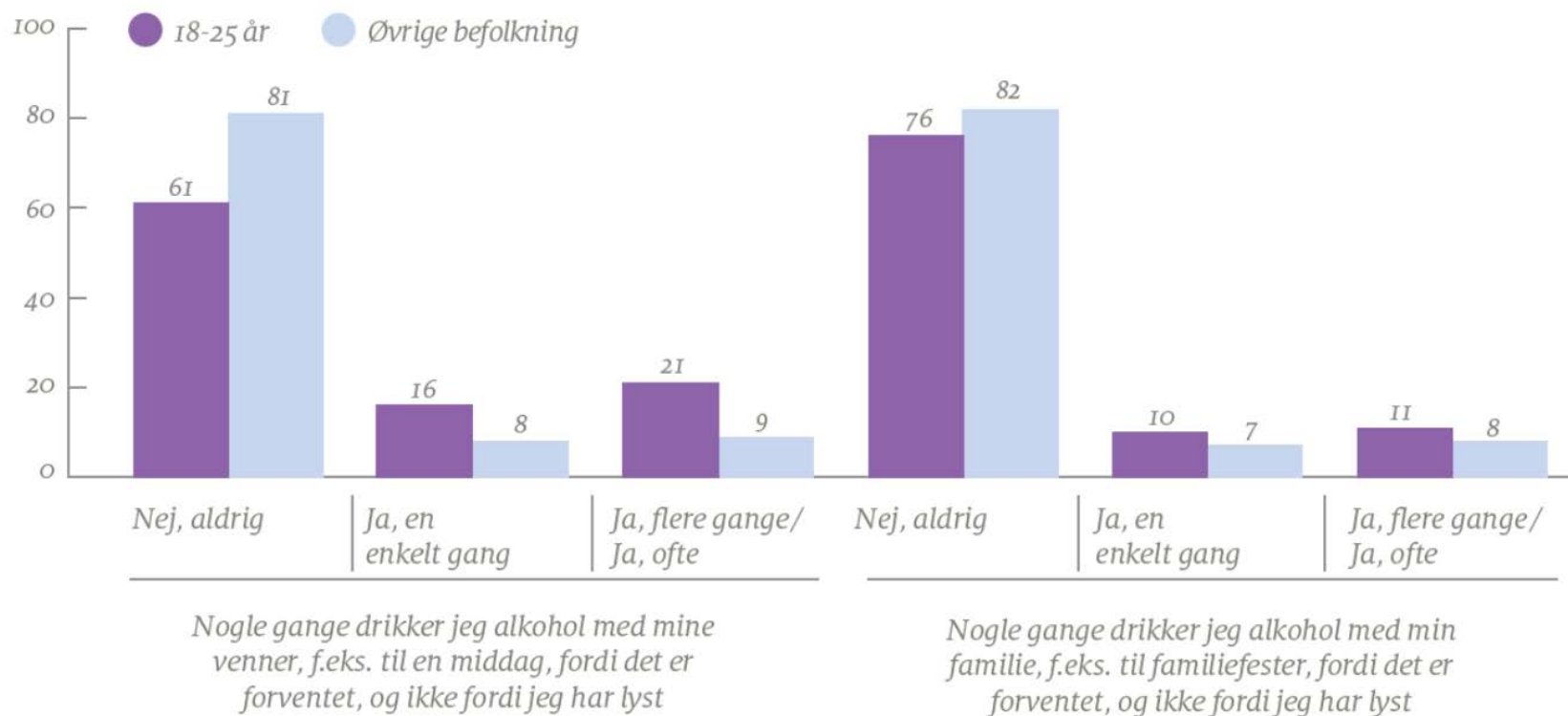
FIGUR 8A — En lang række begrundelser for ikke at drikke er ikke almindeligt accepterede i samfundet, hvis man skal tro danskerne. Selv hvis man f.eks. skal køre bil eller er gravid, er det ikke alle, der mener, at det vil blive accepteret som en begrundelse for ikke at drikke.

NOTE — n 2009 = 3.032; n 2016 = 5.029; “ved ikke”-svar: 2-3 pct. Figuren viser den procentdel, der oplever, at den pågældende begrundelse er acceptabel i samfundet. Kategorierne “andre begrundelser”, “ingen” og “ved ikke” er ikke medtaget i figuren.

KILDE — YouGov for TrygFonden og Mandag Morgen.

Større pres på de unge

“Angiv, hvor ofte du oplever følgende.”

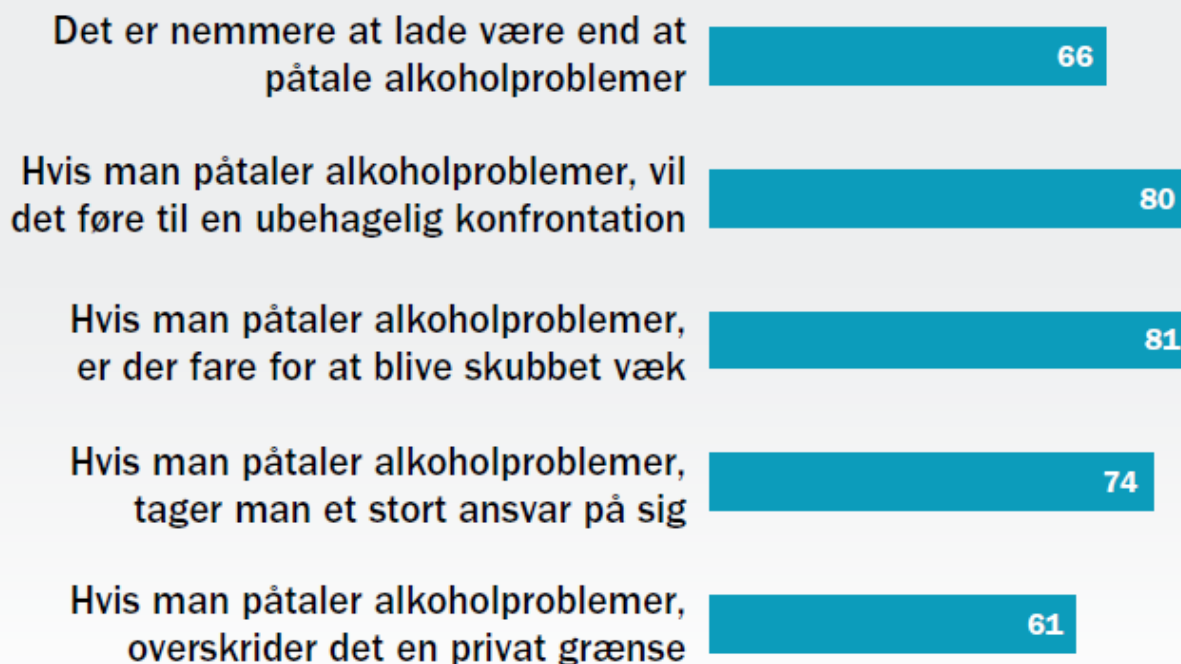
FIGUR 8E — Blandt de unge danskere er der flere, der drikker alkohol med deres venner, fordi det forventes, og ikke fordi de har lyst.

NOTE — n for 18-25 år = 801-802; n for øvrige befolkning = 4.228-4.229. Figuren viser den procentdel, der har svaret hhv. “en enkelt gang”, “flere gange” / “ofte” eller “aldrig”.

KILDE — YouGov for TrygFonden og Mandag Morgen.

MM | Berøringsangst

Andel af danskerne der er helt eller delvist enige i følgende udsagn. Pct.

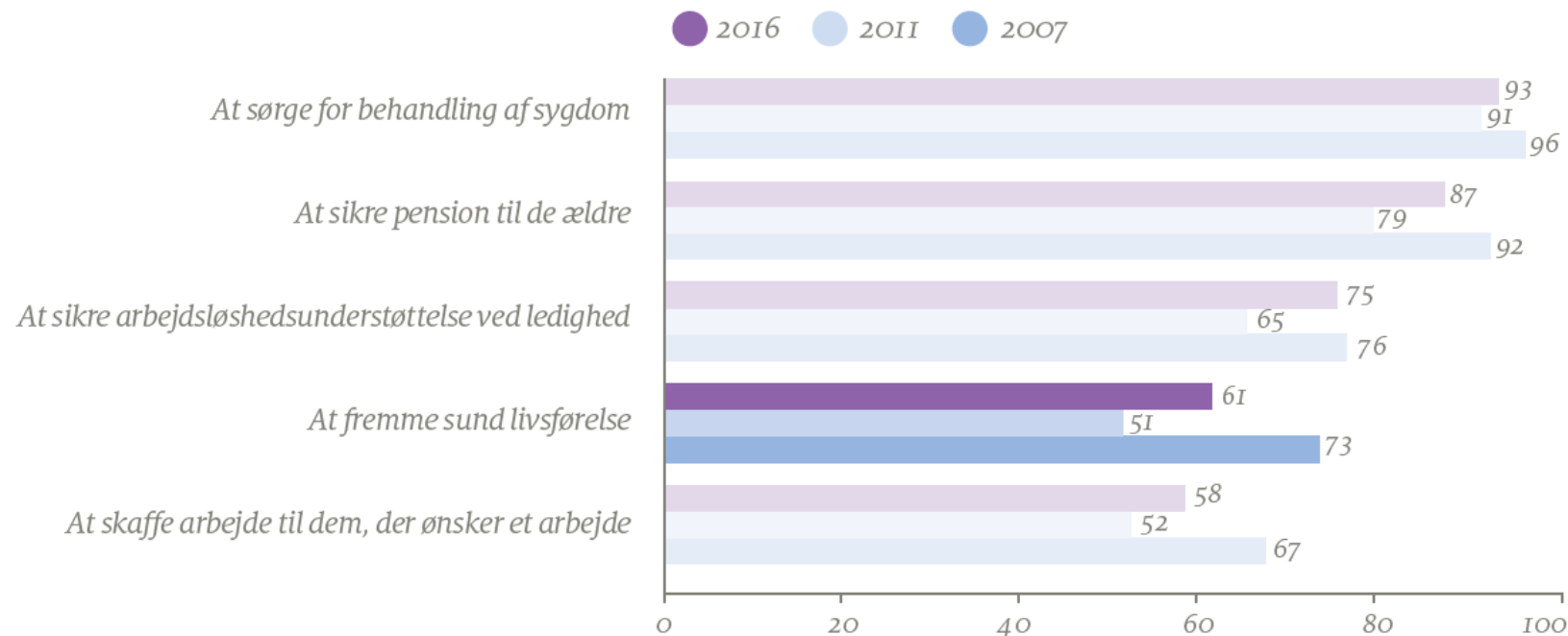
Figur 18: Danskerne synes det er svært at påtale alkoholproblemer.

Kilde: YouGov Zapera survey for Mandag Morgen og TrygFonden, 2009.

Note: Svarkategorierne 'helt uenig', 'delvist uenig' og 'ved ikke' er udeladt.

Danskernes syn på det offentliges ansvar (1)

“Hvor enig eller uenig er du i, at følgende forhold er det offentliges ansvar?”

FIGUR 2D — Fra 2007 til 2011 er der sket et fald i andelen af danskere, der mener, at forskellige opgaver er det offentliges ansvar. Fra 2011 til 2016 er der sket en stigning.

NOTE — n 2007 = 2.006; n 2011 = 2.022; n 2016 = 5.029; “ved ikke”-svar: 1-2 pct. Figuren viser den procentdel, der har svaret “delvis enig” eller “helt enig”. Forskellene mellem 2007, 2011 og 2016 er statistisk signifikante, undtagen for kategorien “at sikre arbejdsløshedsunderstøttelse ved ledighed”, hvor 2007 ikke er signifikant forskellig fra 2016.

KILDE — YouGov for TrygFonden og Mandag Morgen.

MM | Markedsinterventioner

Andel af danskerne der er modstandere og tilhængere af markedsinterventioner. Pct. og procentdifference (PDI)

	Modstandere		Tilhængere
Grænsen for salg af alkohol hæves til 18 år	16	48	64
Medicinalindustrien belønnes for udvikling af alkoholbehandling	21	20	41
Afgiften på alkohol øges	33	7	40
Alkoholvarer til unge forbydes	33	5	38
Mængderabatter på alkohol forbydes	44	-16	28
Øget skal på vingaver	57	-41	16
Forbud mod salg af alkohol på teatre, koncertsteder og festivaler	55	-48	7
Restauranter forbydes at servere alkohol ud over fredag og lørdag	85	-82	3

PDI
(Tilhængere minus modstandere)

Figur 26: Danskerne er generelt skeptiske over for markedsinterventioner, men bakker op om en 18-års grænse for salg af alkohol.

Kilde: YouGov Zapera survey for Mandag Morgen og TrygFonden, 2009.

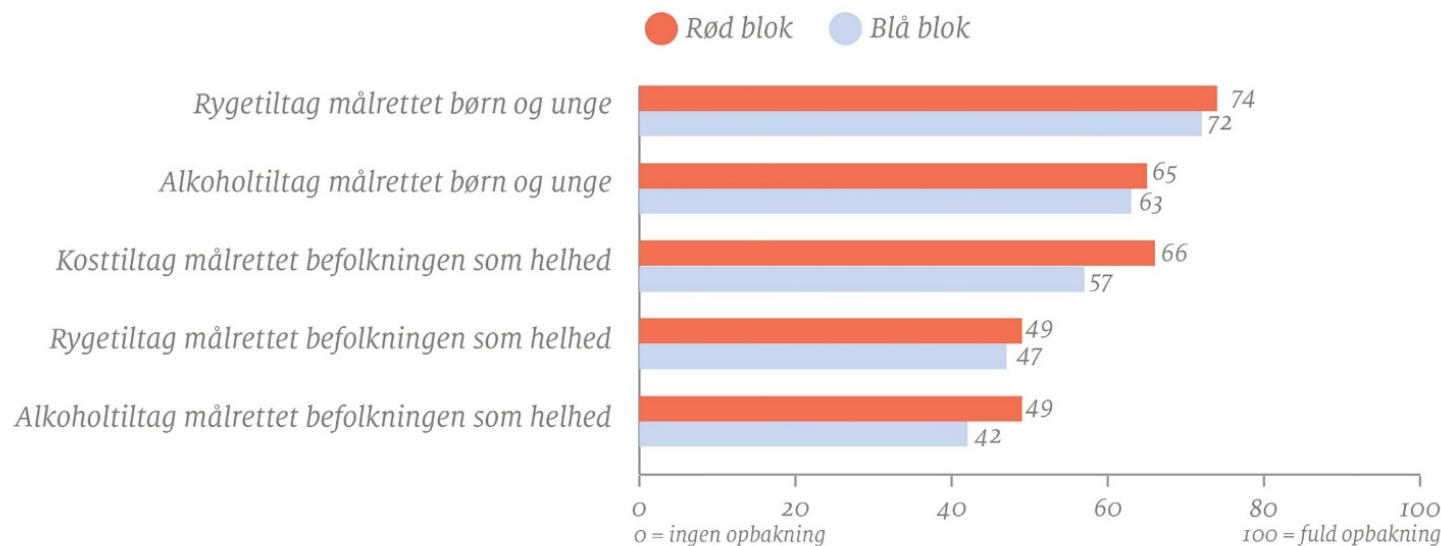
Note: 'Modstandere' dækker over kategorierne 'meget dårligt forslag' og 'ret dårligt forslag' og 'tilhængere' dækker over kategorierne 'meget godt forslag' og 'ret godt forslag'. Kategorierne 'hverken godt eller dårligt forslag' og 'ved ikke' er udeladt.

MM | Stor opbakning til at hjælpe alkoholikere

Andel af danskerne der er modstandere og tilhængere af tiltag over for alkoholikere. Pct. og procentdifferende (PDI)

	Modstandere		Tilhængere	
Alkoholikere betales for ikke at drikke	78	-75	3	
Chefen får lønbonus for at hjælpe personer med alkoholproblemer	57	-44	13	
Kolleger har pligt til at melde alkoholproblemer til ledelsen	29	10	39	
Medicinalindustrien belønnes for udvikling af alkoholbehandling	20	21	41	
Alkoholikere kræves afvænnede før behandling på sygehus	21	31	52	
Arbejdspladsen udpejer en kontaktperson for alkoholproblemer	16	37	53	
Arbejdspladsen tilbyder behandling til medarbejdere med alkoholproblemer	3	80	83	
Pårørende til alkoholikere tilbydes rådgivning og støtte	2	85	87	

Opbakning til forebyggelse i begge blokke

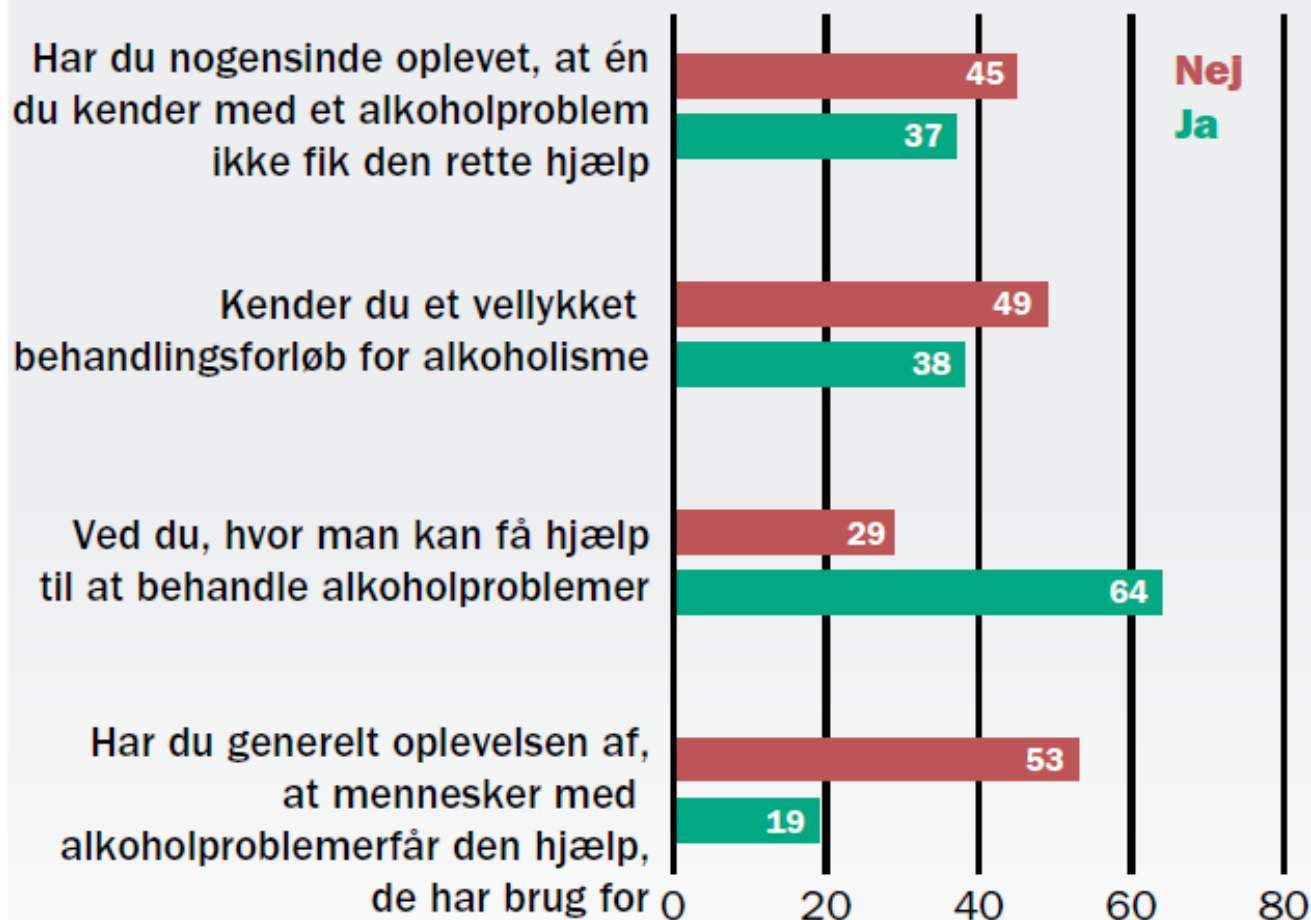
FIGUR A — Der er ikke stor forskel på holdningen til forebyggelsestiltag i rød og blå blok.

NOTE — Analysen er baseret på partivalg ved seneste folketingsvalg i 2015. Blå blok består af: Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Kristendemokraterne. Rød blok består af Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet. Der var mulighed for at svare "hverken godt eller dårligt" på alle spørgsmål. Respondenter, der har svaret "ved ikke" på mindst et af spørgsmålene i en given gruppe, er derfor udeladt. Se metodeafsnit for uddybning. Rød blok: Rygetiltag målrettet børn og unge: n = 1.771; alkoholtiltag målrettet børn og unge: n = 1.835; kosttiltag målrettet befolkningen som helhed: n = 1.852; rygetiltag målrettet befolkningen som helhed: n = 1.464; alkoholtiltag målrettet befolkningen som helhed: n = 1.729. Blå blok: Rygetiltag målrettet børn og unge: n = 1.979; alkoholtiltag målrettet børn og unge: n = 2.049; kosttiltag målrettet befolkningen som helhed: n = 2.067; rygetiltag målrettet befolkningen som helhed: n = 1.721; alkoholtiltag målrettet befolkningen som helhed: n = 1.966. Figuren viser den gennemsnitlige opbakning til tiltag inden for hver gruppe på en standardiseret skala fra 0 til 100 fordelt på rød og blå blok.

KILDE — YouGov for TrygFonden og Mandag Morgen.

MM | Kendskab til alkoholbehandling

Andel af danskerne der svarer ja og nej til følgende. Pct.

*"Almost every article, may be
The only purpose for which
power can be rightfully
exercised over any member
of a civilized community is
for the purpose of preventing
him from exercising his
liberty in such a manner as
to cause offence to
others. The only purpose for
which the power of the State
may be justly exercised
against a man who has not
injured any other person, is
for the purpose of preventing
him from injuring others."
in imposing restrictions....*

John Stuart Mill, On Liberty, 1859

- Behandlingstilbud og støtte til pårørende er populære – markedsføring og normalisering
- Integration af behandling i andre politikker er også populær/efterspurgt – men...
- Strukturel regulering – gerne af børn og unge
- Brug for at tænke kreativt for voksne: mindstepriser, internationalt pres for skatter, nye milde og effektive sanktionsformer: idømme ædruelighed, klarere erkendelse af kommercielle interesser
- Risiko for stigmatisering
- Undgå kulturel og politisk polarisering - kulturel medvind er næsten blevet til vindstille

We always overestimate the change that will occur in the next two years and underestimate the change that will occur in the next ten. Don't let yourself be lulled into inaction. Bill Gates